

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadókivételben átvérve.
Egy évre 16 k.
Negyedévre 4 " "
Helyben házhoz hordva.
Egy évre 20 kor.
Negyedévre 5 " "
Videkre postán szállítva.
Egy évre 24 kor.
Negyedévre 6 " "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétvége és ünnep után napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó hivatalos intéződének.

XXI. évfolyam 188. szám. Nagyvárad. Csütörtök 1915 augusztus 19.

Kownót a németek elfoglalták, óriási hadizsákmány.

Német léghajók Londont bombázzák; a tengeralattjárók sikeres működése.

A Magyar Távirati Iroda jelenti Berlinből:

Nagyfőhadiszállás, aug. 18. Kownó vára összes erődjével és megszámlálhatatlan hadianyaggal együtt, közte jóval több, mint 400 ágyúval, ma éjszaka óta a németek birtokában van. A várat a legszivósabb védelem dacára rohammal foglaltuk el. Legfelsőbb hadvezetőség.

London bombázása, angol hajók pusztulása

Budapest, augusztus 18. (Saj. tud.) Jütland nyugati partvidékén a németek elsüllyesztettek egy angol cirkálót és egy torpedózuzót. Német léghajók bombázzák a londoni Cityt és a gyárvárost.

Hivatalos jelentés London bombázásáról és a német flotta sikeréről.

Berlin, augusztus 18. (Hivatalos.) 17 én este 10 órakor egyik torpedóflottilánknak 5 naszádjá a jütlandi nyugati parton a Horn Rippi világító torony mellett megtámadott egy angol modern kis cirkálót és 8 torpedózuzót, és a cirkálót és az egyik angol torpedózuzót torpedólövésekkel elsüllyesztette. A mi haderőink nem szenvedtek semminemű veszteséget.

Tengerészeti léghajóink 17 ikéről 18-ikára virradó éjjel ismét megtámadták Londont. A Cityt és a Temze menti fontos telepeket bőségesen bombázták, amely bombázás a megfigyelés szerint jó eredménnyel járt. Ezenkívül Woodbridgenél és Itwicznél a gyártelepekre és az olvasztóművekre dobtak sikerrel bombákat.

A léghajók sűrű lövetésük ellenére sem sérültek meg, mindannyian visszatértek. Behneke. (Min. eln. sajtóosztály)

Joffre Anglia ellen.

Budapest, augusztus 18. (Saját tud.) A Napnak jelentik, hogy a calaisi közös antant-konferencián Joffre, a francia hadak fővezére kikelt Anglia ellen, hogy nem teljesíti kötelességét szövetséges társaival szemben.

**Intézeti fehéreneműek leánykák és fiuk részére
házilag készült paplanok, gyapjutakarók, mat-
ráczok, harisnyák és kötények legjobban beszerezhetőik**

Breszt-Litovszk délnyugatról körül van zárva.

Cholm, aug. 18. A Bug-vonal középső része körülbelül Kodenig a szövetségesek kezében van Innen vonulnak északnyugat felé a Krzna szakaszon át Bialától és Grubestől keletre folytatódik, ami azt jelenti, hogy Breszt-Litovszk délnyugatról körül van zárva. Az ezen szakaszon harcoló orosz csapatok, különösen az orosz gárda és a második szibériai hadtest többszörösen vereséget szenvedtek és már a breszt litovszki ágyuk lőtávólán belül vonultak vissza. Az ellenség immár úgy látszik, csak az erős várba veti minden reményét, minthogy az utóvédharcok gyöngék és az utóvéd biztosításával megbízott erők már órákig is alig képesek ellenállni. Általánosságban véve a helyzetet olyformán lehet jellemezni, hogy az orosz részről állandó a visszaözlés a breszt-litovszki védelmi vonal mögé. A szövetséges csapatok olyan hevesen nyomulnak utánuk, hogy az ellenség a közbeeső állásokat rövid ideig sem tarthatja. Minden oldalról szakadatlanul özönlenek a szövetséges csapatok és a hadjáratnak fejezetekben oly gazdag történetében nemsokára új fejezet kezdődik.

Török hivatalos jelentés.

Konstantinápoly, augusztus 18. A főhadiszállás jelenti:

Dardaneila front.

Augusztus 6., illetve 7-ike óta az ellenség öt ujonnan partraszállított hadosztályt vetett harcba, hogy állásainkat elfoglalja. — Csapataink hősi ellenállása és ellentámadása következtében az ellenség, bár új csapatainak felét elvesztette, eredményt nem ért el és nem tud tovább jutni a tengerpart lejtőinél.

Augusztus 15 én az ellenség támadását Amafarda közelében az ellenség tetemes veszteségeivel visszavertük, egy hadnagyot

Czillér Imre
nagyáruházában
Szent László-tér.

és több közkatonát elfogtunk, két gépfegyvert és nagy tömeg puskát zsákmányoltunk. Csapatunk most mindenütt az ellenséges állásokon uralkodó pozíciókban vannak.

Tüzérségünk Ari Burnu előtt eltalált egy ellenséges torpedónaszádot, mely égve eltávozott. Sed-il Bahrnál a jobbszárnyon két-három méternyire az ellenséges lövészárk előtt egy aknát robbantottunk fel, úgy hogy egy bombavető berendezés és a drótsövények elpusztultak. Az ellenség egész éjszaka tüzelést folytatott, de egész eredménytelenül parazolta municióját.

A többi arcvonalon semmi jelentős.

Külön béke Törökországgal?

Luganó, augusztus 18. Arra a kérdésre, hogy mi történjék, ha a négyesszövetség lépéseinek a balkáni államokban nem volna eredménye, a lapok párisi levelezői azt a választ adják, hogy Törökországnak föl kell ajánlani a külön békét a következő feltételekkel: Konstantinápoly Törökország birtokában marad, a Dardanellák erődét lerombolják, Oroszország pedig hadihajói részére szabad átvonulást kap a Dardanellákon. A levelezők legnagyobb része azonban amellett van, hogy Olaszország segítségével és az eddiginél nagyobb erőfeszítéssel kell eljárni Törökország ellen. Arról azonban, hogy olasz és angol csapatok Kis-Ázsiában való partraszállásánál franciák is vegyenek részt, le kell mondani. De mindenekelőtt gyors cselekvésre van szükség.

Görögország tiltakozó jegyzékének tartalma.

Bécs, aug. 18. Annak a jegyzéknek a tartalmáról, mellyel Görögország a négyesszövetség legutolsó lépésére válaszolt, diplomáciai körökből a következőket közlik: A hatalmak nyilván maguk is teljesen tisztában vannak azzal, hogy milyen mély sebet ütöttek egy szabad állam önérzetén már pusztán bejelentésével is annak a tervnek, mely függetlenségét tenyegeti és így egy pillanatig sem áltathatják magukat arra nézve, hogy a görög kormány felfogásukhoz hozzájárul. A jegyzék erőlyes szavakkal jellemzi a hatalmak igazságtalan eljárását, amikor Görögországot kétségtelen ellenfele javára meg akarják fosztani nemzeti területe egy részétől, mellyel teste egy részének tekint, miután ezt a földet a görög nép testvérei lakják és amelyet Görögország vére feláldozásával szerzett. A görög jegyzék felháborodással utasítja vissza, hogy nemzeti birtokát adás-vétel tárgyává tegyék.

A jegyzék szól ezután a négyesszövetség ama tervéről, hogy a Kavalláért Görögországnak Kis-Ázsiában ad területeket és azt mondja, hogy a görög nép igényét ezekre a kis ázsiai területekre annyira jogosultnak tartja, hogy ezeknek a területeknek megszerzését a vételár lefizetése ellenében, mintha egészen idegen országról volna szó, a görög nép meg sem értené. A jegyzék ezután utal arra a veszedelemre, amely Görögországot az illetéktelenül megnagyobbított Bulgária részéről fenyegetné és e szavakkal végzi:

— A görög kormány abban a meggyőződésben, hogy ezzel a görög nemzet egyenes érzelmét juttatja kifejezésre, köteletségének tartja, hogy tiltakozzék a Görögország függetlenségébe való beavatkozás ellen.

Breszt-Litovszk alatt.

Budapest, augusztus 18. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

Mialatt a német erők a Bug balpartja mentén előrenyomultak, Arz altábornagy csapatai a Biala felőli műút mindkét oldalán az oroszokat Breszt-Litovszk várágyuinak hatáskörletébe üzték vissza. Az ostromgyürű a nyugati parton bezárult. Janow területén József Ferdinánd főherceg hadserege a Bug déli partját megtisztította az ellenségtől. A keletgalíciai arcvonalon jelentős esemény nem történt.

Visszavert többszörös támadások.

Budapest, augusztus 18. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

Az olasz hadszíntéren tegnap a tengermelléki arcvonalon heves harcok folytak, míg a karinthiai határterületen viszonylagos nyugalom volt. Tirolban ellenben az ellenség ágyútüze tartott és néhány kisebb gyalogsági ütközet volt.

A görzi grófságban az olaszoknak San Martino ellen intézett 4 támadását visszavertük.

A görzi hídfő előtt most is meglehetősen csend van. A tolmehini hídfő előtt ellenben elkezdődött harc tombol. Itt is 4 ellenséges támadás hiúsult meg. Hasonlóképp kudarcot vallott az ellenségnek a tolmehini hídfőtől északra fekvő magaslati állásaink ellen intézett minden támadása. A tiroli határterületen a Toblinger—Riedel (Dreizinnen-terület.) és Ilegna (folgáriai fensik) ellen intézett olasz támadásokat visszavertük. Emelkedett lélekkel, súlyos tűzpróbákban és ádáz tusákban kivívott győzelmek emlékeztetén épülve ülték meg ma a seregek észak és dél csatamezőin a legfelsőbb hadurunk születése napját. A büszke diadalmak közös érzéseitől áthatva ujtják meg a mai napon Ausztria—Magyarország minden népének fegyverben álló fiai azt a hűségfogalmat, amelyet az elmúlt 12 hónap alatt legjobbjai közül oly számosan véresen pecsételtek meg. Höfer. (Min. eln. sajtóosztály.)

A szerb pártvezérek elutasították az antant követeléseit.

Budapest, augusztus 18. (Saját tudósítónktól.) A szerb pártvezérek értekezletén, habár Pasics figyelmeztette őket a következményekre, elutasították az antant követeléseit.

A Vatikán béketárgyalásokat készít elő.

Róma, aug. 18. A Secolo jelenti, hogy Marchetti müncheni ex-nunciussal a francia békemozgalmakkal való érintkezés fenntartására Svájcban tartózkodik és előkészíti, hogy a megkezdődő béketárgyalásokon a vatikán résztvesz.

A vallástalanság harca a vallás ellen Franciaországban.

Páris, augusztus 18. Franciaországban elterjesztették annak a hírt, hogy a pápa és a semleges államok katolikusai németbarátok és hogy a francia főpapság is Vilmos császárral tart. Hangoztatták, hogy a németek uralkodója Isten ostorának vallotta magát. Olyan heves izgatás folyt a vallásosság ellen Franciaországban, hogy például Bretagneban az egyház hivatalosan volt kénytelen megcáfolni azt a mesét, mintha a szentatya arannyal terhelt hajót küldött volna Németországnak.

Uj vallásos áramlat indult ki a frontról. Hír szerint Franciaország klerikálisá tételére onnan messzeterjedő mozgalom indult ki. A lövészárk-élet sivárságában a vallás lett a katonák vigasztalója.

Ez az áramlat oly erős, hogy a vallástalan franciák már Franciaország klerikálisá tételétől félnek. Érdekes, hogy némelyek szándékosságot látnak abban is, hogy Joffre számos radikális gondolkodású klerikális érzésű generálisokkal váltott föl.

A Temps jelenti:

A republikánus és szociálista körök panaszkodtak, hogy a kórházakban katolikus propagandát folytatnak. Ezért a hadügyminiszter a kórházak és rendelőhelyek minden termében fölhívást függesztett ki, amely szerint minden katonának, mint szabad francia polgárnak, jogában áll bármely hitet vallani, vagy felekezeten kívül maradni.

Sikereink Pelagoza-sziget ellen.

Budapest, augusztus 18. (Hivatalos.) E hó 10-én reggel egy flottilánk harmadizben ágyuzta az olaszoktól megszállott Pelagóza szigetet, mi alatt egy repülőnk a sziget felett bombákkal, géppuskákkal és nyilakkal operált.

Ez alkalommal elpusztítottuk a legutóbbi lövetés óta ismét lakhatóvá tett világítóházat, felgyújtottunk barakkokat és sátrakat, leromboltunk egy ágyualapzatot, elpusztítottunk több anyagraktárt, a parton rakásra halmozott anyagot és több hajót.

Az órség földalatti fedezékekben húzódott meg és nem fejtett ki ellentállást. Ellenséges tengeri haderőt nem láttunk. Flotta-parancsnokság. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A lövészárok ünnepe első napja.

Tegnap délután 5 órakor nyílt meg a Vörös-Kereszt 6 napra terjedő lövészárok ünnepe. Már a kora délutáni órákban megindult az érdeklődők óriási tömege, hogy megszemléljék a Rhédey-kerti csatateret. Öt óra tájban már egyre másra érkeztek az autók, fogatok a bejárat előtti megállóhoz s mire az ünnepe megkezdődött, ott láthattuk városunk összes katonai és polgári notabilitásait.

Jelen voltak: Gróf Széchényi Miklós megyés püspök, dr. Vucskies Gyula, Karácsónyi János, Brém Lőrinc kanonokok, dr. Mazurek Gyula püspöki titkár, Miskolczy Ferenc főispán, Lábán Lajos táblai elnök, Rimler Károly polgármester, Hayek altábornagy hadtestparancsnok, Obrinesák István, Kerner Gyula és Hoffmann ezredesek, dr. Fráter Imre törzsorvos, valamint városunk összes szereplő egyéniségei.

Öt óra. A szék- és padsorok zsufolásig megtömve, mikor a honvédenekar a Jenő herceg indulót eljátszotta s dr. Fráter Imre törzsorvos a pódiumra lépett és az alábbi szép beszéd kíséretében felkérte gr. Széchényi Miklós megyéspüspököt, hogy az ünnepeket nyissa meg.

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

A bércok fejedelmi fenyője új vezérágat hajtott, a tavasszal visszajött vándor madarak ismét készülnek nagy utjokra, minden jel mutatja, hogy a mi életünk fenntartója, a világ nagy, örök vándora a föld, ismét megtette egyszer körforgását az élet forrása a nap körül. Elmúlt egy év! Az emberiség története, amit felmutathat aljasságot, hit-szereget, fejedelmi személyek ártatlan legyilkolását, a nemzet nemes bosszúvágyát lelkesedést, önfeláldozást, dicső csaták hosszú sorát és alapos reményt egy megtisztultabb sorsabb jövőre, az e rövid idő alatt mind előfordult.

Csaba királyfi hű vitézei megéreztek, hogy bántják a magyart és eljöttek légi utjukon megvédeni a véren szerzett ezeréves hazát. S fáradtságuk nem volt hiába való, mert a magyar megmutatta, hogy vitézi tulajdonságait nem tompította el a modern kor, hogy Árpád híres lovas katonái, Mátyás törökverő fekete serege ma is élnek s csatárbárdjuk suhintása ma is oly hatalmas, mint hajdan, a rég elmúlt dicső századokban.

Megmutatta azután a magyar azt is, hogy hazáját és királyát imádja, s nincs oly áldozat, amit érte szívesen meg ne hozna.

E nagy időkben — mint a hajdankor bölcsői, kiket a történelem öregeknek említ — vezetett bennünket a mi okos, öreg, szeretett királyunk.

Évei számánál csak a szenvedéseinek száma nagyobb és az az igaz vallásos hit, hogy az emberek imáját meghallgatja a mindenek felett való és hogy eljön az idő, amikor a gonoszok elpusztulnak és győzni fog az igaz, a nemes, a jó.

Ha e patriarchai alakra gondolunk, szemünk megtelik könnyel, nem a bánat könnyei azonban ezek, hanem az a szeretet, örömei, hogy öt a mindenható nekünk még megtartotta, valamint a reménysége is, hogy öt még soká magunkénak nevezhetjük.

Miként az esőcseppeken átszűrődő fénye a napnak pompás szivárvány borítja az egyszerű fehér fényt, úgy a mi könnyeink az elért nemzeti dicsőség fényétől átvilágítva, szintén ragyogó színüvé teszik körülöttünk az életet.

Érezzük, hogy nekünk itthon maradotknak ünnepelnünk kell, ünnepelni úgy, mint eddig talán soha, ünnepelni a mi dicső vezetőnket, felkent királyunkat, ünnepelni dicső hadseregünket.

Ezen érzelmek között létesítettük mi a nagyváradi Vörös Kereszt Egylet mostani lövészárok-ünnepélyünket és midőn most dicső királyunkra és hadseregünkre háromszoros éljenti kiáltok, felkérem Excellenciát, hogy ünnepélyünket megnyitni szíveskedjék.

Alig hangzottak el lelkes, mélyen átértett szavai, mikor gróf Széchényi Miklós megyéspüspök lépett az emelvényre és az alábbi gyönyörű, szívekbe markoló, mélységesen szép beszédével nyitotta meg a lövészárok ünnepeket:

Gróf Széchényi Miklós püspök megnyitó beszéde.

Szívesen vállalkoztam a mai ünnep megnyitására, mert ha új formában is, de célja ennek is az, hogy enyhítse azoknak szükségét, fájdalmát és nyomorúságát, akik a háború által a legtöbbet szenvedtek. És mivel nyugodt lelkiismerettel mondhatom, hogy amikor ennek a magasztos célnak szolgálatáról volt, vagy van szó, soha sem vontam meg sem erkölcsi, sem anyagi közreműködésemet, azért vállalkoztam ma is készségesen ennek a megtisztelő feladatnak a teljesítésére.

Ha magasztos célnak akarunk szolgálni, azt a cél magasztosságának megfelelő eszközökkel kell megtennünk. Azért itt is félretéve, vagy legalább is háttérbe állítva a magunk örömeit, teljesítsünk szolgálatot, nyujtsunk segítséget azoknak, akik a hazáért most oly óriási áldozatot hoznak.

Lövészárokot fogunk látni, szemünkkel látjuk mását annak, amiről már olyan sokat hallottunk és olvastunk. Ilyen látványra megújul lelkünkben sok szomorúság és sok dicsőséges győzelem emléke.

Mennyi szenvedésnek, nélkülözésnek, verontásnak voltak tanyái a lövészárok; hideget, meleget, éhséget, szomjúságot viseltek el itt katonáink; hány hősnak látták haláltusáját, hallották utolsó szavát, utolsó leheletét hány honfitársunknak folyt el benne utolsó csep vére. Mennyi vér és életáldozatba került már lövészárkainknak megvédése, még többé az ellenséges árkoknak meghódítása. Ha ezekre gondolunk, elszorul szívünk és szinte kegyeletlenségnek kellene tartanunk, hogy egy ilyen hely néhány napig tisztességes szórakozásra fog alkalmat nyújtani, ha nem tudnók azt, hogy ezzel is Nagyvárad közönsége éppen azokat akar segíteni, akik itt szenvedtek.

Azért legyen itt predominaló az a törekvés, hogy a szenvedőkön segítsünk és ne az önző örömeik kielégítése és amint a halálra kész önfeláldozás véres áldozatai szentelték meg azokat a harcéri lövészárokat, úgy nyujtsunk ez is alkalmat az áldozatra kész háládatosság kifejtésére.

Ezzel a jó kívánsággal, kérem megnyitni e mai ünnepélyt.

De mielőtt ezt megtenném méltóztassanak nekem kegyesen megengedni, hogy néhány német szóval mindnyájunk nevében köszönetet mondjak annak, akinek a mai szép ünnepélyt nagyobb részében köszönjük: Hayek altábornagy ur öméltségének!

Excellenz! nachdem mir die sehr ehrende Aufgabe zueil, dieses Fest zu eröffnen, kann und darf ich es nicht unterlassen dem Herzensdrange aller hier Anwesenden dem Euer Excellenz unseren innigsten Dank auszusprechen. Diese Schützengraeben und das heutige Fest haben wir vor allem

anderen Euer Excellenz und der opferwilligen Arbeit unserer braven Soldaten zu verdanken, daher gebürt Euer Excellenz und denem der Ausdruck unserer innigsten Dankbarkeit. Denn es wurde damit ein neues Feld der Taetigkeit für das Nagyvárad Publicum geschaffen auf welchem es seine Opferwilligkeit in neuer Form entfalten kann, im Interesse jeder die in der jetzigen schweren Zeit die grössten Opfer bringen und die schwersten Leiden ertagen.

Ich glaube auf die Zustimmung Euer Excellenz und aller Anwesenden rechnen zu können, wenn ich das heutige Fest mit dem Ausdrucke eines innigen Wunsches zu eröffnen gedenke, mit einem Wunsche der uns alle ohne Unterschied beseelt und belebt, mit einem Wunsche der in uns allen immer rege ist, der sich aber besonders heute, am glorreichem Geburtsfeste unserer erhabenen Monarchen und allerhöchstem Kriegsherrn, zu einem innigem, heissem und inbrünstigem Gebete entfaltend zum Himmel strebt; mit dem Wunsche dem ich wieder in unserer ungarischen Heimatsprache in dem Rufe Ausdruck gebe:

Éljen a király! Éljen a hadsereg! Éljen a Haza!

Magyarul:

Excellenciád! Miután nekem jutott az a nagyon megtisztelő feladat, hogy ezt az ünnepeket megnyissam, nem mellőzhetem el, hogy minden itt jelenlevő szíve mélyéből eredő, légbensőbb köszönetünket Excellenciád ki fejezzem. Ezeket a lövészárokat és a mai ünnepeket elsősorban Excellenciád és a mi derék katonáink önfeláldozó munkájának köszönhetjük, azért megilleti Excellenciádat és katonáinkat a mi legbensőbb köszönetünk. Mert ezzel Nagyvárad közönsége részére a tevékenységnek új mezeje nyílt meg, melyen áldozatkészségét új alakban fejtheti ki azok érdekében, akik a mostani nehéz időkben a legnagyobb áldozatokat hozzák meg s a legsúlyosabb szenvedéseket szenvedik át.

Azt hiszem, hogy Excellenciád és minden itt jelenlevő hozzájárulására számíthatok, mikor azt gondolom, hogy a mai ünnepeket azon legbensőbb óhajításunk kifejezésével kell megnyitnom, azzal a kívánsággal, mely mindnyájunkat különbség nélkül lelkesít és éltet, azzal a kívánsággal, mely mindannyiunkban élénken él mindig, de amely különösen ma fenkölt alkodik és legfőbb Hadurunk dicsőséges születése napján egy benső forró és mélyen átértett fohászban kibontakozva tör az ég felé azzal a kívánsággal, melyet ismét a mi magyar hazai nyelvünkön azzal a felkiáltással juttatok kifejezésre: Éljen a király! Éljen a hadsereg! Éljen a haza!

A püspök beszéde nyomán felugó éljenek hangjai közt zendített rá a honvédenekar Scharf karnagy vezetése mellett a „Gotterhalte“ ra, a katonák feszes tiszteletében állanak, a közönség levette a kalapját.

Most a református dalárda lép elő s Gerencsér karnagy vezetése mellett élénkelték nemzeti imánkat, a „Szózat“-ot!

Utánuk Bihari Akos színművészünk lépett föl. Elszavalta Szávay Gyulának „A király“ című gyönyörű költeményét az ő mélységes, nagy művészetével. A művész lelkesedése teljesen áthatotta hallgatóságát.

Az ünnepeket műsorát a „Himnusz“ elénekzése zárta be, mint kalaplevéve, mélységes áhitattal hallgatott végig az ott összegyűlt egész közönség s a katonák is levették sapkájukat.

Ezután következett a lövészárkok megtekintése.

Gróf Széchényi Miklós megyés püspök Hayek altábornagy társaságában, Székely Sándor megyei mérnök, népfelkelő hadnagy, a lövészárkok tervezője kíséretében és kalauzolás mellett tekintette meg a lövészárkokat, a tábori sütődét és konyhát. Majd elhaladt a sátrakban fölállított büffék előtt is, hol özv. Nagy Ödönne urasszony pezsgős sátorának volt vendége, Hayek altábornaggyal együtt.

Mikor a közönség a lövészárkokat végig tanulmányozta, azután a különböző büfféket kereste fel.

Különösen nagy a tolongás Fényes Anuska urleány sátránál.

Az ő pezsgője úgy látszik mindenkit megigéz.

A tábori konyhán nagy katlanokban fő a hadigulyás. Mikor még nem is volt egészen készen, már is valóságos kordont kellett huzni a kíváncsiskodó nyencnek előtt.

Mellette füstöl a tábori sütőde. Két fehérruhás katonapék már bedagasztott, sőt már be is vetettek s most féltő gonddal lesik, hogy sült e már a kenyér?

Valóban, nem is utolsó dolog, frissen sült, meleg fehér kenyérral hozzálatni a párolgó gulyáshoz. A gulyásnak volt legnagyobb kelete. Pompás volt s emellett nagyon olcsó, egy vacsorára valót adtak egy koronáért fehér kenyérral.

Másik sátorban a cukrászdát ostromolják meg.

Eközben a honvédszenekar játszott szép, szórakoztató magyar nótákat.

Érdekes volt a büffék társasága. Bár az idő boros volt, esővel fenyegetett, még is nagy közönség gyűlt itt össze, — Valóságos nemzetközi társaság adott itt találkát egymásnak.

Egyik csoportban németül, másikban magyarul, románul, lengyelül beszélnek; a hölgyek a háboru dacára elegánsak, valóságos szépségek vannak közöttük s amint a köztük tova kigyózó zsinóros, sujtásos egyenruhákat látom, szinte az alagi versenyeken képzelem magam.

Ott is ily vidámak, ünnepi hangulatban levők, gondtalan, kacagósak az emberek.

Ami az ünnepség sikerét illeti, kétségtelen, hogy nagyszerű volt. Roppant tömeg volt, mely azonban még se tetszett túl nagy-nak a hatalmas téren.

S ha Szent István-napján jó időnk lesz, az ünnep, s az itt feltalálható attrakciók valószínűleg még több embert fognak oda kivonszani, amennyit csak kivételes alkal-makkor látunk együtt.

A tegnapi megnyitó ünnepség jó hangulatban, egész az esti órákig húzódott el.

A holnapi nap lövészárkok-ünnepségének műsora a következő lesz:

1. Gerencsér karnagy vezetésével férfi karének nemzeti dalokat ad elő.
2. Bihari Ákos szaval.
3. Mándoki Gizi ének számai cigány kísérettel.
4. Strammer Salamon német kuplék.
5. Mándoki Panni énekszámai. Ima a magyar zászlóért. Irtá Sas Ede.
6. Farkas Pál tréfái.
7. Görög Olga énekszámai.
8. Gerencsér karnagy hazafias dalai.

* **Zsuzsi kisasszony** a Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simor Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est mesélni kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád, Te szőke gyermek. Háborus lemez ujdonságok. Hangszerek hegedük, gramafonok eladása és javítása olcsóárban. Húr különlegességek.

Nem lesz gabona-rekvirálás.

Vásárol-e gabonát a vármegye?

A körülmények csaknem minden számítás keresztlül huztak a gabonával való ellátás kérdésében. A múlt év keresztlül élt nyomorúságát most már kétségtelen, hogy nem fogjuk még egyszer átélni. A magyar föld bőséges termése az idénre nem teszik szükségessé a kormány szigorú intézkedéseit. Nehogy a gabonával visszaéléseket kövessenek el, a kormány meghatározta a maximális árakat, egyben azonban megengedte a közönség által történő vásárlást.

Kezdetben úgy volt tervezve, hogy a törvényhatóságok vásárolnak gabonát a közönség részére. Erre vonatkozólag miniszteri rendeletünk is van. Nagyvárad város közönségénél mindenestre meg kell és meg is lehet csinálni a vásárlást. Biharvármegye törvényhatóságánál azonban mások a körülmények.

A vármegyének legalább négy millió koronát kellene befektetnie gabonavásárlásba és megfelelő módon kellene elraktározni azt az óriási gabona készletet, ami az egész vármegyének szükséges. Biharvármegye törvényhatósága azonban egyáltalán nincs berendezve ily óriási kereskedelmi vállalatra. Elsősorban a vármegye tisztikarában nincs kereskedelmileg képzett egyén. Ott csupa jogász van, akik nem érthetnek az üzlethez.

Ezt a hibát talán pótolni is lehetne. p. o. szakemberek alkalmazásával, azonban van egy másik és sokkal fontosabb akadály és pedig az, hogy a vármegyének nincs annyi pénze, hogy azt kielőlegezhesse. Ha volna is megfelelő tőkája, az nem fordíthatná ily kétséges vállalatba, mert bár a miniszteri rendelet kötelezővé teszi a bемondott gabona szükséglet átvételét, mégis mikor arra kerülne a sor, nem mindenki venné azt át.

A gabona árát ma már nem a kormány rendelete határozza meg, hanem ott a haretéren, az ágyuk dörgése. A háboru esetleg hamarabb befejeződhetik mint ahogy a jövő évi termést betakarítják és akkor az árak rohamosan fognak esni. Ki fogja akkor megvásárolni a vármegye által összevásárolt maximális áru gabonát.

Fráter Barnabás alispán és a vármegye vezető tisztviselői eddig azon az állásponton vannak, hogy egyáltalán nem vásárolnak gabonát. A közönség a gabona szükségletét kényelmesen beszerezheti és így nem lesz ráutalva a hatósági gabonára.

Több illetékes tisztviselőt megkérdeztünk tegnap ebben a dologban, akik egyértelműleg úgy nyilatkoztak, hogy a vármegye nem vásárol gabonát. Ez azonban még nem végleges döntés, mert a kormány esetleg egy újabb és praktikus rendelettel más módon is megoldhatja a fontos kérdést. Nincs kizárva, hogy Fráter Barnabás alispán Budapestre utazik és ott a kormánytól kap majd egyenesen utasításokat a továbbiakra.

A vármegyében amugy is kevés azoknak a száma, akik hatósági lisztellátásra reflektálnak. Ha esetleg április havában mégis szükséges volna a hatósági liszttel való ellátás, akkor még a Haditermény Részvény-

társaságtól mindég lehet az adott körülményeknek megfelelően néhány waggon gabonát beszerezni. Ily formán a vármegye nem kockáztatja a milliókat.

Ami pedig a gabona rekvirálást illeti, az az idén elmarad. Rekvirálás majd csak a tavasszal következik be, ha a szükséglet úgy kívánja. Tavasz előtt rekvirálás nem lesz, az már kétségtelen.

Hadseregszállítók hümpere Nagyváradon.

Holnap folytatják a tárgyalást.

A kir. törvényszék nyári szünete alatt tegnap volt a legszenzációsabb és legmozgalmasabb tárgyalás, amit az is bizonyít, hogy a szóbanforgó ügy nem is lett befejezve, hanem ma délután 4 órakor folytatják.

Rubitsek Soma és társa Gerlei Jenő szarvasi malomtulajdonosok állottak a kir. törvényszék előtt a hadseregszállítás körül elkövetett csalással vádolva.

Ugyanis Rubitsek mint fővállalkozó és Gerlei mint alvállalkozó szerződést kötöttek a békési cs. és kir. katonai parancsnoksággal rekvirált gabonaművek, körülbelül 1500 métermázsa buza őrlésére. A fenti malmosok teljesítették is a szerződés követelményeit minden akadály nélkül, mignem valaki, egy névtelen egyén feljelentette őket, hogy a katonaság gabonájának őrlésénél a nullás lisztet maguk számára kiveszik, s ez által a katonai kincstárt jelentékenyen megkárosították.

Igy került Rubitsek Soma és Gerlei Jenő a nagyvárad kir. törvényszék ítélő széke elé. A törvényszék a gyorsított eljárás szerint tárgyalta az ügyet Ember Géza táblabíró elnöklete alatt. A vádat dr. Thury Endre kir. ügyész képviselte, Rubitsek védője dr. Medvigy Gábor, Gerlei védője pedig dr. Lázár Aurél.

Rubitsek beismeri, hogy vett ki u. n. első lisztet az őrlött búzából, de nem a katonaság számára rekvirált búzából. Ugyanis neki van a katonai kincstárral egy másik szerződése is, amelyben kötelezi magát a saját búzájából őrlött hadiliszt szállítására is. Ebből vette ő ki azt a bizonyos első minőségű lisztet, nem pedig a katonaság búzájából. Gerlei is azt vallotta, hogy megfelelően teljesítette a számára kiadott őrléseket.

A törvényszék a délelőtt folyamán kihallgatta a békési katonai parancsnokság képviselőit, Frank Antalt és Schvetzman Aurélt, akik egyhangulag kijelentették, hogy a fenti szállítók a szerződésnek teljesen megfeleltek és a legkifogástalanabb lisztet szállították.

Délután kihallgatták a malom személyzetét is, így Major János molnárt, aki úgy vallott, hogy ottléte alatt körülbelül 5-6 métermázsa nullás lisztet vettek ki a katonaság számára őrlött lisztből, valamint a korpát többször is megőrlötték egymásután, hogy a búzából métermázsanként a kikötött 80-85 kg. liszt kikerülhessen. Korbély György és Roky István mint lisztkeverők voltak alkalmazva a malomban.

Egyöntetűleg úgy vallottak, hogy a finomabb lisztet csak akkor vették ki, mikor azt főnökük külön megparancsolta s csakis a jobb minőségű búzából tették ezt, a silányabb minőségűt nem bántották. Maglocki János mázsáló tud arról, hogy főnöke kétféle szerződést kötött a kincstárral. A katonaság búzájából nem vontak ki elsőrendű

lisztet, csakis a Robitsek saját buzájából. A korpát ugyan többször kiőrölték, de csak míg a vegyítést szigorúan szabályozó miniszeri rendelet meg nem jelent.

A többi tanuk vallomásai is megegyeznek a fentebbiekkel.

Dr. Thury Endre kir. ügyész rámutatott a tanukihallgatás ama részleteire, amelyek szerinte a vádat megerősítik. Dr. Medvigy Gábor hatásos argumentumokat hozott fel védelemre, Robitsek védelmére, amelyeket éppen a tanukihallgatásokból merített, valamint nagy súlyt fektetett arra is, hogy a kincstár teljesen megfelelőnek tartotta a szállított lisztet. Abból a lisztből, amit lefoglaltak és megvizsgáltak, senki sem tudott bizonyítékot szolgáltatni a vád bebizonyítására, pedig ezt szerinte, ha a megvizsgált liszt nem felelt volna meg a követelményeknek, bizonyára nem mulasztotta volna el a vád képviselője.

A védőbeszéd folytatása és az ítélethozatal holnap délután 4 órakor lesz.

Kovná elfoglalása.

Novogorogovszk két újabb erődjét elfoglaltuk.

Berlin, augusztus 18. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A Vogezekben a franciák jelentékeny löszér felhasználásával előkészített támadásokat intéztek Schratzmaene (Münstertől északra) és Sommernachtól délkeletre fekvő állásunk ellen. Az árkaikba hatolt ellenséges osztagokat ellentámadásokkal visszavetítettük. Sommernachtól délkeletre a teljesen szétlőtt kisebb árokrészek a franciák birtokában maradtak.

Keleti hadszíntér.

Hindenburg tábornagy hadszoportja.

Kovná vára összes erődeivel megszállhatatlan hadianyaggal együtt, közte jóval több mint 400 ágyuval ma éjszaka óta a németek birtokában van. A várat a legszívósabb védelem dacára rohammal foglaltuk el.

Sultz és Gallwitz tábornokok hadseregei tovább nyomultak előre kelet felé.

Legelől haladó osztagai közelednek a Breszt-Litovszk Bielsi vasúthoz. Nowogorogovszk előtt rohammal elfoglaltuk az északkeleti arcvonal két újabb erődjét. 600 orosz elfogtunk és 20 ágyut zsákmányoltunk.

Lipót bajor herceg hadszoportja.

A balszárny tegnap a Kamionka-szakaszon a Lieniatice mindkét oldalán és a Bug mellett Fürstendorfnál (Siemiaticeitől délkeletre) újabb erős ellentállásra talált. Az átkelést a szakaszon kioroszakoltuk, az ellenséget visszavetítettük. Jobbszárnyán elérte a Bug déli partját.

Mackensen tábornagy hadszoportja.

A hadszoport ellenfeleit a Bugon túl és Breszt-Litovszk erődjének előállításába vetette vissza. Wlodawatól keletre csapataink a chołm-breszt-litovszki vasútvonalon át kelet felé nyomulnak előre. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A király köszönete és üdvözlése a harcosokhoz.

Budapest, aug. 18. (Saját tud.) A sajtóhadiszállásról jelentik:

Frigyes főherceg tábornagy, hadsereg-főparancsnok hadi parancsban tudatta a katonákkal, hogy a királyt üdvözlő beszédében a következőket mondotta:

„Mégfogadtuk, hogy álhatalosan kitarunk, s ígéretünket meg is tartottuk. A tulhatalmas ellenség megvert tömegei visszaözoönlnek, a délnyugati alattomos ellenség pedig hiában küzd. Pajzs és kard volt felséged védereje és az marad a jövőben is.“

A király a főherceg beszédére a következőket felelte:

„Legmélyebben átérzem a ragaszkodás, a szeretet, a hűség és az áldozatkészség ajándékait. Szívemből köszönöm valamennyi harcosnak teljesítményét. — Gondolattal, szívvel velük vagyok. Az isteni Gondviselésben bizva kiálljuk a megpróbáltatásokat a becsületes békéig. Üdvözlétem szálljon a távolba vitézeimhez, akik északon és délen mint pajzs és kard védik Ausztriát és Magyarországot.“

Frigyes főherceg végül így végzi hadiparancsát: Katonák, hiven a halálig!

..HIREK..

* A király születésnapja.

Nagy lelkesedés és öröm közepette ülte meg az egész ország a király születésnapját. Nagyvárdon a székesegyházban gróf Széchényi Miklós megyés püspök tartotta a hálaadó istentiszteletet. Az ünnepélyes szentmisén megjelentek a hatóságok képviselői, legnagyobb részben diszmagyarban, továbbá a helyőrség tisztikara. Mibe közben a felállított disszázad a templom udvarán disztűzet adott, az ágyuk pedig 24 üdvözlővést adtak le. Az istentisztelet végén az összes jelen voltak állva elénekelték a himnuszt. Délben az egyes csapat-testek tisztikarai ünnepi ebédre gyűltek össze. Az itteni idegen csapatok tisztjei a Pannónia-szállodában tartották diszbebédüket; a pohárköszöntőt Hayek altábornagy mondta a királyra. Nyomban utána 24 ágyulövés dördült el. A város összes épületein kint lobogott a nemzeti zászló, a középületek legtöbbször a szövetségesek lobogója is. Az összes katonai, úgy a közös, mint a honvédségi épületekre felvonták a magyar és az osztrák zászlókat.

* Adomány. Láncoz Ferencaé postaés távirda igazgatósági tisztviselőjének felesége Grócz Alajosné halála alkalmából koszoru megváltás eimén 20 koronát adományozott a hadban elesettek árváinak felségélyezésére.

* Szent István király ünnepe.

Holnap, augusztus 20 án Szent István első magyar király napját üljük. A mostani nagy élet halál harcban kétszeres buzgósággal fordulunk Magyarország dicsőséges nagy szentjéhez, kérve közbenjárását az Egek Uránál diadalért, küzdelmünk dicsőséges befejezéséért. Az ünnepélyes szentmisét, melyre úgy a polgári, mint a katonai hatóságok hivatalosak, a székesegyházban gróf Széchényi Miklós megyéspüspök mondja, Brém Lőrinc kanonok pedig az ünnepi szentbeszédet fogja tartani.

* Gróf Széchényi Miklós kitüntetése a hivatalos lapban.

A hivatalos lap tegnapi száma közli gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök kitüntetését, kinek a király a hadidiszitményes I. osztályu érdemjelvényt adományozta a Vörös-Keresztnél szerzett érdemeiért.

* Nagy aranyéremmel kitüntetett szakaszvezető.

Benedek Márton gróf Károlyi Imre bályoki uradalmában, mint gépész volt alkalmazva. A háboru kitörésekor ő is katonának állott és fegyverrel kezében védte a haza szent földjét a muszka ellen. Benedek jelenleg Bályokon van, ahol 14 napi szabadságot élvez, mint gépész. A legnagyobb munka közepette a napokban hivatalos idézést kapott a gépész a margitai főszolgabírótól, hogy vasárnap délelőt jelenjen meg a hivatalos helyiségben. Akkorára már a hivatalban összegyűltek a tisztviselők és a margitai intelligencia. A derék katonának kitüntetés érkezett, még pedig a legnagyobb legénységi kitüntetés, a nagy aranyérem. Az érmet Halász Elemér főszolgabíró tűzte Benedek mellére. A hős katonára könnyekig meghatva köszönte meg a szép kitüntetést. A kitüntetésre Benedek a kárpáti harcokban szolgált rá. Manilló község határában a 906 és 913 as számú magaslat megostromlása előtt Benedek önként vállalkozott az ellenséges erő nagyságának kikémlésére. Mint felderítő járőrvezető hatodmagával előrenyomult az ellenséges rajvonallig. Az oroszok állandóan gépfegyvertűben tartották őket, ennek dacára sértetlenül tért vissza századához. Másnap reggel Benedek jelentése alapján indult meg a támadás. A harc alatt Benedek a szárnyon, mint kikülönített járőr az ellenséges megfigyelőket meglepte, elfogta; majd a támadó erőkhöz csatlakozva, a roham alkalmával megkoronázta eddigi vitéz cselekedeteit. Meglepett ugyanis egy géppuskás osztagot s ennek vezető tisztjét lelőtte, embereit leszurta s a géppuskát egyedül zsákmányolta. Akkor az oroszok véres vereséget szenvedve mindkét magaslatot átadták nekünk.

* Tűzkereszt. A király új katonai rendjelet alapít s ezzel teljesedésbe megy a haretéren, illetőleg a tűzvonalba álló tiszték és legénység régi vágya. Még nem biztos, hogy mi lesz az elnevezése az új katonai rendjelnek, de beavatottak úgy tudják, hogy valószínűleg Tűzkeresztnek (Feuerkreuz) fogják hívni; ezt a kitüntetést megkapja minden tiszt és katoná, a ki a tűzvonalba volt vagy van, megkülönböztetésül azoktól, a kik a front mögött teljesítenek haretéri szolgálatot. Még nem biztos, hogy mikor fog megjelenni az új rendjel alapításáról szóló királyi kézirat.

*** Özv. Grócz Alajosné temetése.**

Tegnap nagy részvét mellett kísérték utolsó útjára özv. Grócz Alajosné született Könyh Eleonórának. Grócz Béla nagyprépost sógorjének halóporait. A jótékonyágáról ismert derék matróna temetésén résztvettek a káptalan tagjai és a biharmegyei nőegylet védőhölgyei közül számosan. Ugy a háznál a beszertelést, mint a székesegyházban a requiemet dr. Karácsonyi János prépost-kanonok végezte. A koporsót szebbnél-szebb koszorúk borították. A székesegyházból az impozáns gyászmenet az olasz temetőbe vonult, ahol a nemeslelkű matróna hülttetemét nyugalomra helyezték. A díszes temetést Germán Károly Kegyelet temetkezési intézete rendezte.

*** Kinevezések a hadseregben.**

A király a honvédségnél a 4 ik honvéd gyalogezredben Buzás Józsefet, Schwartz László és Pohly Elemér a 8 ik honvéd tüzérezredben; Stringovits Imre, Greiner Arthur, Papp Sándor, Godán Géza és Veress Zoltán akadémiásokat hadnagyokká, Gubicza Eleket és Csepny Edét a 4 ik honvéd gyalogezredben szintén hadnagyokká, a Tereziától Zsizskovszky Ferenc a 70 ik, Bialokuvsky Ödönt a 101-ik, Arnhold Géza pedig a 37 ik gyalogezredbe; a Gödlingi műszaki katonai akadémiából Péchy Lászlót a 19 ik tábori tüzérezredbe zászlósokká nevezte ki.

*** Adományok egy északmagyarországi falu felépítésére.** Kiss Miklós Éradonyból 600, Szabó Sándor Ottományból 40 és az Egyesült Biharmegyei Bank és Központi r.-t. 600 koronát adományoztak. Fráter Barnabás alispán kezeihez egy északmagyarországi falu felépítésére.

*** Ifj. Márkus János halála.** Fájó részvéttel és megilletődéssel vettük a gyász-hírt, amely a közbecsülésben álló Márkus-, Nadányi- és Szentiványi családokat sújtotta, ifj. Márkus Jánosnak, Madarász község jegyzőjének halálával sújtotta. Az élete delén levő férfiú már hosszabb idő óta betegeskedett s állapota az utóbbi hónapokban válságosra fordult, míg tegnap délben szenvedéseitől megváltotta a halál. Ifj. Márkus János hosszabb ideig volt lapunk belső munkatársa s eleven, színes tollával, különösen hangulatos tárcáival sok kedves perccet szerzett olvasóinknak. Korábban Nagyvárad város szolgálatában állott s évekkal ezelőtt mint pénztári ellenőr nyugdíjaztatta magát. Majd a jegyzői pályára lépett s alig egy évvel ezelőtt választották meg Madarász község jegyzőjévé. Nejét pár évvel ezelőtt veszítette el. Az alig 37 éves férfiú kihült tetemét öreg szülei, testvérei s két kis ártatlan árvája állják körül vérző szívvel. Temetése holnap, augusztus 20 án délután 4 órakor lesz szüleinek Lukács György utcai lakásáról. A családi gyászjelentés a következő:

Márkus János és neje Szentiványi Róza szomorodott szívvel tudatják felejthetetlen fiuk ifj. Márkus János Madarász község jegyzőjének folyó hó 18 án déli 12 órakor hosszasan szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után életének 37 ik évében történt gyászos elhunytát. Feledhetlen kedves halottunk hült tetemét folyó hó 20-án délután 4 órakor fogjuk Lukács György-utca 40. sz. gyászházánál a róm. katolikus egyház szertartása szerint beszerteltetni és az olasz temetőben lévő családi sírhelyen örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise áldozat folyó hó 21 én délelőtt 9 órakor fog az olasz róm. katolikus plébánia templomba az Egek Urának bemutattatni. Mely végtisztelettelre az elhunyt

barátai és ismerősei tisztelettel meghívottnak. Nagyvárad, 1915. augusztus 18. Áldás és béke poraira! Az örök világosság fenyekedjék neki! Ilonka és János gyermekei. Márkus István, Márkus Rózsika testvérei. özv. Márkus Lászlóné szül. Györffy Etelka sógorjé. Nadányi Jenő és neje Lovassy Jolán apósa és anyósa. Márkus Sárika, Fodor Mihályné, Beóthy Klárika, Beóthy Katika hugai. Szentiványi Sándor nejevel és gyermekeivel, Szentiványi Mariska férj. Mille József nagybátyja és nagynénje, Lakatos Sándor nejevel gyermekeivel, Lakatos József nejevel gyermekeivel unokatestvérei.

*** Felhívás.** Nagyvárad város árvaszékének 3382—1915. számú megbízása valamint a 10200—VII. a 915. B. M. sz. körrendelet alapján felhívom: Dán Péter Pece-utca 28. sz., Jakab Ernő Pece-utca 29. sz., Back Antal Pece-utca 31. sz., Herskovits Aron Pece-utca 32. sz., Durkó István Pece-utca 38. sz., Ecsedi Ferenc Pece-utca 44. sz., Kállai Elek Pece-utca 44. sz., Matyi Mihály Pece-utca 46., Kiss István Pece-utca 46. sz., Pogány György Pece-utca 48. sz., Metricz Péter Pece-utca 48. sz., Pál István Pece-utca 32. sz., Mayer Lajos Pece-utca 15. sz., Dayka József Pece-utca 34., Adlozil Károly Hentes-utca 4. sz., Rózenberg Jenő Hentes-utca 6. sz., Fekete Mózes Hentes-utca 6. sz., Veiszberger Miklós Hentes-utca 6. sz. alatti volt lakosok hadbavonultak kiskorúinak hozzátartozóit (gyámjukat, gondozóikat) hogy a kiskorúak hadsegélyezése ügyében a városi árvaszéknél, városháza II. em. 35. sz. szobában a délelőtti órákban sürgősen jelenjenek meg. Bige Béla, közgyám.

*** Három kopersó egy családban.** A margitai járásban Magyaroktén tömeges gombamérgezés történt. Kiss Jánosné és négy gyermeke szombaton este gombát vacsoráltak. Vasárnap reggel az egész család oly rosszul lett, hogy alig lehetett közülök a gyermekeket megmenteni. A megmérgezett család egész éjjel eszméletlenül feküdt és csak reggel vették észre a szomszédok. A helyszínen dr. Sugár Bertalan jelent meg, aki a hosszas kezelés után tudta csak eszméltre kelteni a négy gyermeket. Dr. Kiss Jánosné nem sikerült megmenteni. A szerencsétlen asszony borzalmas kínok közt lelta halálát. Alig fejezte be az orvos Kiss Jánosnéval a betegek kezelését, mikor a faluból újabb mérgezési esetet jelentettek. Nagy Sándor csikós pásztornak felesége és két gyermeke ettek gombát. Mikor a férj hazaérkezett Nagy Sándornét már halva találta. Pár óra múlva egy 12 éves fia, hajnalban pedig egy 16 éves fia halt meg a szerencsétlen embernek. Az orvosi segítség nem tudta megmenteni a kis családot, mert későn is vették igénybe, de meg a mérgezés is nagymérvű volt. Nagy Sándor házából egyszerre három kopersót vittek ki tegnap a temetőbe.

*** Aszódinál a katonaság az egész vonalon vásárol csokoládét, kávé, teát, rumot, konyakot, likőröket, boroviccka pálinkát, szardíniát, leveskockát, huskonzerveket, sajtot, lipitót-turót, szalámit, kaviárt, hűsítő- és üdítőcukorkákat, gyengélkedőknek valódi málna szörpöt, munkásnépek, hol a hus drága, ajánlok friss sósheringet nagyban is, raktáron befőzőcukor, kocka- és daráltcukor, mazsola, mandula és finom dió, kétszersült és gyermekeknek piskóta, szágó, kakaó, zabliszt, rizsliszt, burgonyaliszt, tapió, egyidejűleg ajánlom Aszódinál reklám kész darált kávémat, negyedkilő 85 fillér. A vásárló közönséget meghívom augusztus 1-jei vásárlásra, az árak a régiék. Aszódinál Mihály Sas palota, Kossuth-utca, Telefon 635. szám.**

*** Kolera ellen.** Fertőtlenítő anyagok ugymint Creolin, Carbolsav, Carbol por Lysoform Kali szappan stb. Legolecsóbban beszerezhető Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut.

x Négy szoba és előszobából álló lakás, irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél. Szent János-utca 3. szám.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNA! kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbankrt.-nál.

x Szeplő-májfolt ellen megbecsülhetetlen az YPO krém és szappan, mely tünteti a ráncokat, mittessereket, bővrössséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában. Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefon: 13—02.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!

Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

x Poloskairtó NOXIN biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

x Kiadó lakások. Ösi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári lakároknál.

x Kiadó lakások. Kossuth-utca 6. szám alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

*** Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 3. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutó-ayon azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x Mindennemű molyirtó szerek és fertőtlenítő cikkek legolecsóbban beszerezhető, Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

*** Dusafalva** község határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Értekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

SPORT

Szent István napi football mérkőzés. Holnap, Szent István napján délután a most folyó lövészárók ünnepség keretében a NAC a Sport téren a Vörös Kereszt-Egylet javára footballmérkőzést rendez, amelyen a NAC teljes első csapata a XI. hadtest önkénteseinek válogatott csapatával fog mérkőzni. A mérkőzés délután 3 órakor kezdődik. Fél 3 tól kezdődőleg és a játék-szünetben a honvédszenekar fogja szórakoztatni a közönséget. A mérkőzésre szóló beléptijegyek a lövészárók ünnepség területére is érvényesek.

Legujabb táviratok.**A király a néphez.**

Budapest, augusztus 18. (Saj. tud.) Tisza a kormány, a képviselőház és a főrendiház nevében táviratban üdvözölte a királyt, aki így válaszolt:

— Bizom a Mindenhatóban, hogy népeim hősiességének és áldozatkészségének kivivandó béke áldásában fogja méltó jutalmát megtalálhatni.

A görög király elfogadta a kormány lemondását.

Athén, augusztus 18. Az Agence d'Athènes jelenti: A király elfogadta a Gurnarisz-kabinet lemondását és Venizeloszt holnap délelőttre tanácskozássra hívta meg.

Az antant eredménytelenül tárgyal a Balkánnal.

Budapest, aug. 18. (Saját tud.) Párisból jelenti a Havas-ügynökség, hogy a tárgyalások a Balkánnal eddig eredménytelenek.

Reval kiürítése küszöbön.

Budapest, augusztus 18. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: A lapok előkészítik a közvéleményt Revalnak kiürítésére.

Uj orosz miniszterelnök.

Budapest, augusztus 18. (Saját tud.) Pétervárról jelentik a Havas-ügynökségnek:

A cár a lemondott Goremykit grófi rangra emelte. Utódául Gri-voskint nevezte ki miniszterelnöknek.

Breszt-Litovszkot ágyazzák.

Budapest, augusztus 18. (Saját tud.) A Berlieni Tagblatnak jelenti a sajtóhadiszállásról, hogy Breszt-Litovszk ágyúzása megkezdődött.

Román koronatanács.

Budapest, augusztus 18. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: A király elnöklésével miniszterek, pártvezérek és más előkelőségek részvételével koronatanács volt.

Az antant óriási vesztesége.

Budapest, aug. 18. (Saját tud.) Konstantinápolyból jelentik, hogy az antant vesztesége 6-ikától 14-ikéig a török fronton 27.000 halott és 50.000 sebesült.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

§ Feimentették a vesztegetés vádját alól. Kolozsi Sándorné péterszegi lakos feljelentést tett a csendőrségen, hogy tőle egyes holmikát elloptak. Sági László csendőrmester a nyomozás során megállapította, hogy nem is loptak el annyifélét,

mint ahogy azt Kolozsiné bevallotta. Kolozsiné persze megijedt, hogy baj lesz a dologból. Különben sem volt jóviszonyban a csendőrséggel, ugyanis már állott férjével együtt szándékos emberölés kísérlete miatt a törvényszék előtt, azonban szabadlábra lett helyezve. Elment hát Ország József jegyzőhöz, s átadott neki 20 koronát azzal a kéréssel, hogy adja azt által Sági csendőrmesternek, csak hogy ne bántsa őt. Elment a csendőrmesterhez is, de ez úgy értelmezte a kérést, hogy ne jelentse fel Kolozsinét azért, mert többet vallott be kárnak, mint amennyi valójában volt. A csendőrmester ezért feljelentette Kolozsinét megvesztegetés kísérlete címén. A kir. törvényszék tegnap tárgyalta az ügyet. Kolozsi Sándornét felmentette, mivel bebizonyosodott, hogy Kolozsiné nem akarta Sági Lászlót megvesztegetni.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

Hirdetések

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

15942—1915. szám.

Hirdetmény.

Felhívom Nagyvárad város területén tartózkodó azon hadbavonult katonák feleségeit, akiknek férjük elhalt, s özvegyi nyuzdíj folyósítása végett még nem jelentkeztek, hogy hivatalonban (katonai ügyosztály II em. 33. sz. ajtó) saját érdekükben mielőbb jelenjenek meg, s hozzák magukkal a házassági anyakönyvi kivonatot, gyermekek születési és anyakönyvi kivonatait, s férjük elhalálzására vonatkozó hivatalos értesítést.

Nagyvárad, 1915 augusztus hó 18.

Eleméry Ferenc,
katonai ügyosztály tanácsnok.

Olcsó

burgonyára és főzelékfélékre

előjegyzéseket gyűjt

a Nagyváradai tisztviselők fogyasztási Szövetkezete.

Rákóczi-ut 6. szám. a.
Orsolya-zárda épület.
Telefon szám 769.

Hirdetmény.

Mivel az utóbbi időben is gyakran előfordult, hogy a tábori postai küldemények gyulékony tartalmuk miatt elpusztultak, sőt más csomagokat is a tűz martalékává tettek: a m. kir. Belügyminiszter ur 32881—VI. a. 915. B. M. számú rendelete alapján figyelmeztetem a közönséget, hogy a könnyen gyuló és a robbanó anyagok a postai szállításból ki vannak zárva s hogy a postai hivatalok azokat a postai árumintákat és csomagokat, amelyek gyufát, benzint, benzines-tűzszerszámokat, (megtöltve) petróleumot, spiritust, vagy más efféle könnyen gyuló és könnyen robbanó tárgyakat vagy anyagokat tartalmaznak, szállításra nem fogadtatnak el. S miután azt tapasztaltuk, hogy a közönség — mindazonáltal, hogy a fent jelzett tilalom már széles körben ismeretett, — a robbanó és gyulékony anyagokat tartalmazó tárgyakat még ma is gyakorta küldi, a postai hivatalok az áruminta küldeményeknél a fenti tilalmat kémpróbák útján ellenőrzik, míg a csomagoknál — ha ilyen tartalom gyanúja fölmerül — a feladót kötelezhetik a csomag felbontására. Figyelmeztetem továbbá a közönséget, saját érdekében arra is, hogy aki ily tárgyakat a tilalom eltitkolása vagy hamis nyilvánítása mellett ad postára, kihágást követ el s ezen felül a tiltott tartalmu küldemény által okozott kárt is köteles a postának megtéríteni.

Nagyvárad, 1915 július 5-én.

Gerő Armin,
rendőrfőkapitány.

Hirdetmény.

A magyar kir. honvédelmi miniszter ur 171301—1915 számú rendelete alapján közzhírré teszem, hogy Budapest székesfőváros közönsége által boldog emlékeztető József főherceg ur 6. cs. és kir. Fensége honvéd főparancsnokságának 25. évfordulója alkalmából s annak emlékére, a magyar kir. honvédség árvái részére, az illetőségre való tekintet nélkül létesített alapítványi helyek közül jelenleg a „József” fiárvaházban egy, az „Erzsébet” leányárvaházban pedig szintén egy hely kerülhet betöltés alá, amely helyekre ezennel pályázat hirtettedik. Mindkét árvaházban való felvétel kellékeikéig igazolandó: a) az, hogy a felvétetni kért gyermek tényleg a magyar kir. honvédség kötelékébe tartozott vagy tartozó apának törvényes leszármazója, b) a vagyontalanság, c) félárvánál (akik tudniillik apátlanok, vagy anyátlanok) az életben lévő szülő vagyontalansága, d) hogy az árva 6 életévét már betöltötte és hogy fia árva a 10-ik, a leány árva pedig a 12-ik életévét még tul nem haladta, e) hogy ép testű és elméjű, a himlőn át esett, vagy elene sikerrel beoltatott. Az árva kora és a szülők elhalálzására hiteles anyakönyvi kivonattal, a testi és elmebeli állapot, a himlőtől és a vagyontalanság közhatóságilag hitelesített orvosi és helyhatósági bizonyítvánnyal igazolandó. A kellően felszerelt bolygótelen kérvények, melyekben a szülő vagy gyám neve, állása és lakhelye (város, megye, utolsó posta) is felemlítendő, folyó évi augusztus hó 31-ig a magyar kir. honvédelmi miniszterhez nyújtandók be ahonnan Budapest székesfőváros hatóságához fognak küldetni és a kijelölési jog gyakorlása végett József főherceg ur 6. cs. és kir. Fenségéhez fognak felterjesztetni. Az alapítványi helyek az 1915—16. tanév folyamán lesznek betöltendők s a felvétel vagy felvételről az árvák hozzátartozóit Budapest székesfőváros tanácsa hatósági uton fogja értesíteni. Nagyvárad, 1915 július hó 31. Eleméry Ferenc, katonai ügyosztály tanácsnok.

Nagyváradí fióküzletek :
Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyváradí fióküzletek :
Kossuth-utca 5 Gyárépület
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

az őszi saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR R.T.
fióküzleteiben.

Gyártmányaink izlises kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveitek.

50 fióküzlet az ország összes nagyobb városaiban.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
18482/1915 szám.

Felhívás:

a szeszfőző készülékeknek hadi célokra való
beszolgáltatásáról.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala felhívja az alább felsorolt, a kir. pénzügyigazgatás által kitüntetett szeszfőző készülék tulajdonosokat, hogy a 10297/sz. eln. 20-b. 1915. honvédelmi miniszteri rendelet alapján kötelesek készülékeiket az alább megjelölt helyen és időben és módon beszolgáltatni.

A szeszfőző készülék tulajdonosok kötelesek:

1. Készülékeiket hivatalosan lezárva a hozzájuk tartozó leletjegyzékkel együtt f. hó 19-éig (esütörtök) a városháza udvarán, egy egy ezen célra kijelölt helyre elszállítani. A hivatalos zár, amennyiben a készülék ennek levétele nélkül el nem szállítható, csak a beszolgáltatás napján vehető le.

2. A készüléken, valamint tartozékain egy szelvény erősítendő fel, amelyen a beszolgáltató neve, lakása legyen rajta, ezen készülékről az átvevő tisztviselő az átadónak elismervényt fog kiállítani.

3. Minden beszolgáltatásra kötelezett tartozik a beszolgáltatott anyagokról 2 szelvényt kiállítani, amelyen a beszolgáltatott anyag neve, sulya, tiszta sulya, a beszolgáltató neve, lakása fel kell legyen tüntetve.

Aki ezen utasításokat be nem tartja a törvény értelmében 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig pénzbírsággal sújtatik.

Nagyvárad, 1915 augusztus 15.

Gerő
rendőrfőkapitány.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

Ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-
lámpák nagy raktára legolcsóbb áron a
közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelé-
sünk ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk!

Érkez éjjel ügyeletes szolgálat!

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillárok,

vilámpák

állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hiva-
latától.

Felhívás!

Tapasztalati tény, hogy a lakásfosz-
togató betörők főképen a nyári évad
alatt a nyaralásra elutazott közönség la-
kásaiban szoktak garázdálkodni.

Mint hogy a rendőrkapitányi hivatal
bűnügyi osztályához érkezelt körözvények
tanúsága szerint a lakásfosztogató betö-

rők az ország más városaiban működé-
süket már is meg kezdték, s tartan-
lehet attól, hogy a nyári évad alatt a
rendőrségünk minden ébersége dacára
Nagyváradra is reákerítik a sort: felhívja
a rendőrkapitányi hivatal városunk nya-
ralásra utazni óhajtó közönségét, hogy
elutazás előtt érték tárgyaikat helyezték
kellő biztonságba, lakásaikat pedig biz-
tonsági zárral lássák el.

Nagyvárad, 1915 július 25-én.

Rendőrkapitányság.